

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ*

Development Of Dontrinattayasin Curriculum On Arts Subject Area For Armed Forces Academies Preparatory School National Defence Studies Institute

สุภาณี กลั่นเอี่ยม (Suphanee Klaniam)^{**}

พงศธร มหาวิจิตร (Pongsatorn Mahavijit)^{***}

สิทธิกร สุมาลี (Sittikorn Sumalee)^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ 2) เพื่อศึกษาคุณภาพของหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในรูปแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับกลุ่มประชากร คือ อาจารย์ประจำวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ แผนกวิชาศิลปะ ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 3 คน โดยศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 และทำการเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดเน้นของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยบูรณาการระหว่างสาระดนตรี และสาระนาฏศิลป์เข้าด้วยกันให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและความคาดหวังสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ (2) แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากร (3) แบบบันทึกการเขียน

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2559 เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

This article is a part of the study for Master of Education (Curriculum and Instruction), faculty of Education, Kasetsart University. Academic year 2015 on Development Of Dontrinattayasin Curriculum On Arts Subject Area For Armed Forces Academies Preparatory School National Defence Studies Institute

** นิสิตปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์วิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร โทร: 0851139531 e – mail: sun_to@hotmail.com อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ดร.พงศธร มหาวิจิตร

Master's students. Major Field: Curriculum and Instruction, Department of Education, Kasetsart University. Instructor of Thai classical dance and music subject, Education Section, Armed Forces Academies Preparatory School. Tel: 0851139531 e – mail: sun_to@hotmail.com Thesis Advisor: Pongsatorn Mahavijit, Ph.D

*** อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Instructor at Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Kasetsart University.

คำอธิบายรายวิชา (4) แบบประเมินหลักสูตร (5) แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และ (6) แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้ภายในหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสอบถามความคิดเห็น หาค่าเฉลี่ย ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยได้รายวิชาจำนวน 2 รายวิชา ได้แก่ วิชาดนตรีนาฏศิลป์ 1 (ศ 32101) และวิชาดนตรีนาฏศิลป์ 2 (ศ 32102) พร้อมคำอธิบายรายวิชา และแผนหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 2 วิชา มีผลการประเมินโดยรวมผ่านเกณฑ์ทุกหน่วยการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้

Abstract

The purposes of this research were to 1) Develop Dontrinattayasin curriculum on arts subject area for Armed Forces Academies Preparatory School, National Defence Studies Institute. 2) Study the quality of Dontrinattayasin curriculum on arts subject area for Armed Forces Academies Preparatory School, National Defence Studies Institute.

A researcher conducts a participatory action research, along with the sample which are three instructors of music and classical dance subject, Art Division, Education Section, Armed Forces Academies Preparatory School. This research has been conducted by studying and analyzing the core curriculum for national education at the basic level in 2008, Department of Art, the Senior High School period, including supplementing a subject, skills and desired characteristics and it places an emphasis on Armed Forces Academies Preparatory School. Moreover, the research integrates music and classical dance subjects together to coincide with context and expectation for pre-cadets. Research instruments are (1) Analytical Table on the core curriculum (2) Population Interview form (3) Report form on subject description (4) Evaluation of curriculum (5) Population Interview form on experience they have gained from the process of curriculum development and (6) Evaluation on unit plan within Dontrinattayasin curriculum on arts subject area for Armed Forces Academies Preparatory School, National Defence Studies Institute, NDSI. Besides, the research has been conducted by analyzing the content and finding mean.

The research results in two subjects which are Dontrinattayasin 1 and Dontrinattayasin 2 with the subject description, 7 unit plans and assessment on 2 subject. A general assessment is also included and it can be applied to every subject.

บทนำ

หลักสูตรเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายทางการศึกษาบรรลุความมุ่งหมาย เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ อีกทั้งเป็นการกำหนดแนวทางในการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมในอันที่จะนำประเทศไปสู่ความเจริญ หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการให้หลักสูตรช่วยพัฒนาบุคคลให้เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ นอกจากนี้หลักสูตรยังช่วยทำให้บุคคลสามารถกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง เพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนช่วยพัฒนาประเทศชาติไปสู่ความเจริญในทุก ๆ ด้าน (ยาเบ็น เรื่องจรรยาบรรณ, 2553) ด้วยความสำคัญของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมา จึงมีความจำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องวางแผนการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้มีการดำเนินการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องปัจจุบันใช้หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช 2554 ซึ่งมีความสอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรับนักเรียนชายที่จบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป เข้ารับการศึกษา มีระยะเวลาในการศึกษาจำนวน 3 ปีมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเตรียมทหารให้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ และให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน และตัวชี้วัดที่กำหนดเป็นอย่างดี พร้อมทั้งมีทักษะเฉพาะด้านในการประกอบอาชีพทหาร – ตำรวจ ในอนาคต และตอบสนองต่อความต้องการของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ตามนโยบายกระทรวงกลาโหม อีกทั้งนักเรียนเตรียมทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหาร ยังสามารถเทียบวุฒิทางการศึกษาเป็นผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มัธยมศึกษาปีที่ 6) ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (พล.อ.ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร, 2555)

จากผลการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร ครั้งที่ 1/2558 เมื่อ 27 ตุลาคม 2557 ให้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราชจาก 4 ปี เป็น 5 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ เพิ่มความรู้ความสามารถในวิชาการทางทหาร และเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการพัฒนานายทหารหลักของเหล่าทัพ และเพื่อให้สอดคล้องกับการปรับหลักสูตรดังกล่าวโดยให้มีระยะเวลาการศึกษารวม 7 ปีเท่าเดิม โรงเรียนเตรียมทหารจึงมีการประชุมคณะกรรมการการศึกษา ซึ่งผลจากการประชุมเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2557 เรื่อง พิจารณาแนวทางการปรับหลักสูตรที่ประชุมมีมติปรับหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารจาก 3 ปี เป็น 2 ปี โดยเปิดรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เข้าเป็นนักเรียนเตรียมทหาร หลักสูตร 2 ปี ใน

ปีการศึกษา 2560 เป็นต้นไป ซึ่งจะนำหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช 2554 ซึ่งได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ มาปรับปรุงร่วมกับโรงเรียนเหล่าทัพ

เมื่อมีการปรับหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหารเป็นหลักสูตร 2 ปี แผนกวิชาศิลปะ ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหารจึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพื่อให้เกิดความสอดคล้อง โดยพัฒนาหลักสูตรให้สามารถจัดการเรียนการสอนทั้ง 3 สาระภายในระยะเวลาตามหลักสูตร จากมติที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษา ส่วนการศึกษา มีมติที่ประชุมในเบื้องต้นในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้จัดสาระทัศนศิลป์ 1 ชั้นปี และสาระดนตรีกับนาฏศิลป์ 1 ชั้นปี โดยทำการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาให้เป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการคัดเลือกและปรับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและความคาดหวังสำหรับนักเรียนทหาร โดยหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นยังคงมุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนเตรียมทหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชื่นชมความงามสุนทรียภาพ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่า และเข้าใจทักษะวิชาการทางดนตรีและนาฏศิลป์ พัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีความรู้ลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โรงเรียนเตรียมทหารกำหนดไว้ในด้านความเป็นทหาร คือ การยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักความเป็นไทย ยึดมั่นในระเบียบวินัย รักษาความสามัคคี เคารพเชื่อฟังผู้มีอาวุโสกว่า ประพฤติตนให้สมเกียรติ เป็นสุภาพบุรุษ ยึดมั่นในระบบเกียรติศักดิ์ ศรัทธาในวิชาชีพทหาร – ตำรวจ มีความกล้าหาญ ละเอียดยรอบคอบ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ และแสดงออกผ่านศิลปะแขนงต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นรากฐานในการประกอบอาชีพและปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

วิธีการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการพัฒนาหลักสูตร

1. สัมภาษณ์กลุ่มประชากรเกี่ยวกับรูปแบบรายวิชาที่ต้องการพัฒนา
2. ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6
3. ผู้วิจัยและกลุ่มประชากรร่วมกันพิจารณาเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดเน้นของโรงเรียนเตรียมทหาร

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนาหลักสูตร

ดำเนินการสร้างรายวิชาจำนวน 2 รายวิชา โดยพิจารณากำหนดชื่อรายวิชา และเขียนคำอธิบายรายวิชาตามประเด็นที่สังเคราะห์ได้ในขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการประเมินคุณภาพหลักสูตร

1. นำคำอธิบายรายวิชาให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินคุณภาพ
2. นำผลมาวิเคราะห์เนื้อหา แก้ไข และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นพัฒนาหน่วยการเรียนรู้

1. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา กำหนดขอบข่ายความรู้ ประเด็นแนวคิด ทักษะ และสาระความรู้ในแต่ละรายวิชา

2. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของแต่ละรายวิชา โดยยึดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่ควรจัดให้แก่ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินคุณภาพหน่วยการเรียนรู้

1. นำแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินคุณภาพโดยการหาค่าเฉลี่ยร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา

2. นำผลมาวิเคราะห์เนื้อหา แก้ไข และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. การสัมภาษณ์กลุ่มประชากรเกี่ยวกับรูปแบบรายวิชาที่ต้องการพัฒนา ได้ข้อมูลว่า หน่วยกิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีจำนวน 0.5 หน่วยกิตต่อภาคเรียน จึงควรจัดให้มีเนื้อหาที่กระชับ และเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียนเตรียมทหาร โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้นักเรียน เตรียมทหารมีวิสัยทัศน์ และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยใช้รูปแบบการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระหว่างสาระดนตรีและสาระนาฏศิลป์ หลังจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 พบว่า ต้องมีการกำหนดสาระการเรียนรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมตามจุดเน้นของโรงเรียนเตรียมทหาร

2. ผลการดำเนินการสร้างรายวิชา จำนวน 2 รายวิชา ได้แก่ วิชา ดนตรีนาฏศิลป์ 1(ศ 32101) และวิชา ดนตรีนาฏศิลป์ 2 (ศ 32102) และเขียนคำอธิบายรายวิชาตามประเด็นที่สังเคราะห์ โดยเขียนในลักษณะของความเรียง จำนวน 3 ย่อหน้า กำหนดสาระการเรียนรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนลงในคำอธิบายรายวิชาตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอแนะ ประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีไทย ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีสากลและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ไทย จำนวน 5 ท่าน พบว่ามีผลการประเมินความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชาในภาพรวม อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 2 ท่าน เหมาะสมมาก จำนวน 1 ท่าน และเหมาะสมปานกลาง จำนวน 2 ท่าน และมีข้อเสนอแนะสำหรับนำไปปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ประชากรได้เรียนรู้ขั้นตอน แนวคิด และเข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่มีเป้าหมายเฉพาะทางหรือมีจุดเน้นพิเศษ

4. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคำอธิบายรายวิชา วิเคราะห์ประเด็นสาระการเรียนรู้ที่ควรจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการของหลักสูตร ซึ่งหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยจะมีลักษณะและเป้าหมายการเรียนรู้แตกต่างกัน โดยใช้ความคิดรวบยอดมาเป็นกรอบในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ยึดขอบข่ายลำดับการเรียนรู้ที่ควรจัดให้แก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับเป้าหมายของแต่ละรายวิชา โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติ วัฒนธรรมและการละเล่นประเพณีต่าง ๆ ของวงดนตรี บทเพลง และการแสดง เพื่อให้

ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบข้อแตกต่าง และนำไปใช้ได้เหมาะสม อีกทั้งเห็นคุณค่า อนุรักษ์และเผยแพร่ให้คงอยู่สืบไปตามลำดับ ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ วิชาดนตรีนาฏศิลป์ 1 (ศ 32101)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมและภาระ งาน	การประเมินผล	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
1	วิวัฒนาการ นาฏศิลป์และ การละครไทย	วิวัฒนาการของ นาฏศิลป์และละคร ไทยตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบันประวัติและ ผลงานของบุคคล สำคัญในวงการ นาฏศิลป์ในยุคสมัย ต่างๆ	ค้นคว้าประวัติและ ผลงานบุคคลสำคัญใน แต่ละยุคสมัย เพื่อ นำมาอภิปรายถึง คุณค่าของผลงาน และนำเสนอหน้าชั้น เรียน	- สังเกตการทำงาน กลุ่ม - การนำเสนอหน้าชั้น เรียน	2
2	บทเพลงและ วงดนตรี	ประเภทของบทเพลง ไทย สากล และวง ดนตรีที่ใช้ในการ บรรเลงบทเพลงและ วงดนตรีที่ใช้ในพระ ราชพิธีทั่วไปและพิธี ทางทหาร	ศึกษาประเภทของบท เพลงและ วง ดนตรี ฟัง วิเคราะห์ และสรุปความรู้เป็น แผนผังความคิด เรื่อง บทเพลงและวงดนตรี	- สังเกตการตอบ คำถาม - ความร่วมมือในชั้น เรียน - ตรวจให้คะแนน แผนผังความรู้	3
3	ต่างวัฒนธรรม ต่างดนตรี	ปัจจัยในการ สร้างสรรค์ผลงาน ดนตรีในแต่ละ วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา วิถีชีวิต สถานะทางสังคมของ นักดนตรีและบุคคล ทางทหารที่มี ความสำคัญต่อผลงาน ดนตรีในวัฒนธรรม ต่างๆ	ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับ ความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิตที่ส่งผลต่อ ผลงานดนตรี จัดทำ แผนพับประวัติและ ผลงานคีตกวีหรือ บุคคลทางทหาร และ นำเสนอหน้าชั้นเรียน	- สังเกตการทำงาน กลุ่ม - การนำเสนอหน้าชั้น เรียน - ตรวจให้คะแนนแผน พับประวัติและผลงาน คีตกวีหรือบุคคล ทางทหาร	3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมและภาระงาน	การประเมินผล	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
4	การบรรเลง และ การแสดง	หลักการออกแบบทำ รำ ทฤษฎีการฝึกหัด โขนและการแสดง นาฏศิลป์ราชสำนัก เบื้องต้นการเขียนโน้ต สากล และอ่าน โน้ตเพลงไทยเบื้องต้น การบรรเลงเครื่อง ดนตรีไทยขับร้องและ ออกแบบทำประกอบ เพลงปลุกใจ เพลงพระ ราชนิพนธ์ และเพลง ไทยเดิม	ศึกษาและฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับการเขียนและ อ่านโน้ตเพลงไทยและ สากลเบื้องต้น ทำรำ เบื้องต้น ตัวอย่างการ แสดงนาฏศิลป์ราช สำนัก และออกแบบ การแสดงประกอบ เพลงปลุกใจ เพลงพระ ราชนิพนธ์ หรือเพลง ไทยเดิมที่ชื่นชอบ	- สังเกตการณ์ทำงาน กลุ่ม - การให้ความร่วมมือ ในชั้นเรียน - ประเมินการแสดง ประกอบเพลงปลุกใจ	12

ตารางที่ 2 การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ วิชา ดนตรีนาฏศิลป์ 2 (ศ 32102)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมและภาระงาน	การประเมินผล	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
1	องค์ประกอบ ของ การแสดง	นาฏยศัพท์และ ภาษาท่าการแสดง นาฏศิลป์ไทยและ สากลองค์ประกอบ ของการแสดงและ การจัดการแสดงใน พิธีทางทหารและ โอกาสวันสำคัญ	ทบทวนทำรำเบื้องต้น นาฏย ศัพท์ ภาษาท่า และศึกษา ตัวอย่างพร้อมทั้งวิเคราะห์ ท่าทางของการแสดง ประเภทต่างๆ อภิปรายและ จัดทำStoryboard แสดง ความคิดสร้างสรรค์ในการ จัดการแสดงของตน และ จัดการแสดงตามที่ออกแบบ	- สังเกตการณ์ตอบ คำถามและ ความร่วมมือในชั้น เรียน - ตรวจให้คะแนน Storyboard และ การจัดการแสดง - สังเกตการณ์ ทำงานกลุ่มและ การรายงานหน้าชั้น เรียน	8

ตารางที่ 2 การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ วิชา ดนตรีนาฏศิลป์ 2 (ศ 32102) (ต่อ)

2	การประเมินดนตรีและการแสดง	คุณภาพและคุณค่าผลงานดนตรีและนาฏศิลป์ มารยาทและหลักในการชมการวิจารณ์และการประเมินผลงานทางดนตรีและการแสดง	ศึกษาหลักการวิจารณ์และการประเมินผลงานดนตรีและการแสดง และสร้างเกณฑ์สำหรับประเมินรวมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อการรับชมการแสดงลงในใบงาน	ตรวจให้คะแนนใบงาน	6
3	การประยุกต์เพื่อการอนุรักษ์ดนตรีและนาฏศิลป์	ดนตรีและนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวันการประยุกต์ดนตรีและนาฏศิลป์เข้ากับชีวิตประจำวันธุรกิจ และการบำบัดรักษาโรคแนวทางในการอนุรักษ์ดนตรีนาฏศิลป์และภูมิปัญญาท้องถิ่น	อภิปรายเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของดนตรีและนาฏศิลป์ตามยุคสมัย และให้ผู้เรียนนำเสนอโครงการแนวทางการอนุรักษ์ดนตรีนาฏศิลป์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นรายงานหน้าชั้นเรียน	- สังเกตการณ์ตอบคำถามและความร่วมมือในชั้นเรียน - ตรวจให้คะแนนโครงการ - สังเกตการณ์ทำงานกลุ่มและการรายงานหน้าชั้นเรียน	6

5. การจัดทำแผนหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยวิเคราะห์และระบุมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กำหนดสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณลักษณะ ชิ้นงานและภาระงาน กิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและความคาดหวังสำหรับนักเรียนทหาร ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและสร้างชิ้นงานจริง ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จนเกิดทักษะและกระบวนการเรียนรู้ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการอภิปราย กระบวนการทำงานกลุ่ม เป็นต้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีจิตสำนึกที่ดีและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม โดยมีการวัดผลประเมินผลทั้งทางด้านความรู้ การปฏิบัติ และเจตคติต่อการเรียน ซึ่งมีการกำหนดประเด็นและเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน

ผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 2 วิชา มีผลการประเมินโดยรวมผ่านเกณฑ์ได้ค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.5 ทุกหน่วยการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการประเมินได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการหาสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรเป็นหนังสือหรือเอกสาร หากเป็นแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ให้เน้นที่เป็นเว็บไซต์ขององค์กรหรือสถาบันที่น่าเชื่อถือ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

ในบริบทของการกระจายอำนาจทางการศึกษา สถานศึกษามีสิทธิอำนาจและบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองให้สอดคล้องตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและตรงกับความต้องการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ เพ็ญภา หนองนา (2559) เสนอว่า หลักสูตรรายวิชาที่สร้างขึ้นตามความต้องการของสังคม และมีฐานคิดมาจากการจัดสิ่งเร้าเพื่อให้ผู้เรียนได้นำเอาความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ในตัวเองออกมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นพื้นฐานที่ทุกคนสามารถเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงได้ จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ พบว่าหากจัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาสาระโดยทั่วไปเหมือนกับหลักสูตรของโรงเรียนอื่น ๆ ไม่สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนทหาร ผู้เรียนอาจไม่เห็นความสำคัญ จึงต้องสร้างรายวิชาให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษาด้านดนตรีและนาฏศิลป์ เนื้อหาสาระที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในบริบทของนักเรียนทหาร และปลูกฝังให้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และการรักษาศิลปวัฒนธรรม เพื่อรักษาและดำรงความเป็นไทย ดังเช่นพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ วังท่าพระ วันที่ 12 ตุลาคม 2513 ความตอนหนึ่งว่า “...งานด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรมนั้น คือ งานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและทางจิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นเหตุทั้งองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของความเจริญด้านอื่น ๆ ทั้งหมด และเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เรารักษาและดำรงความเป็นไทยได้สืบไป...” และ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ วังท่าพระ วันที่ 12 ตุลาคม 2509 ว่า “..การศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นการศึกษาที่สำคัญ และควรจะดำเนินควบคู่กันไปกับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เพราะความเจริญของบุคคล ตลอดจนถึงความเจริญของประเทศ และของโลกโดยส่วนรวมด้วยนั้นมิทั้งทางวัตถุและจิตใจ ความเจริญทั้งสองทางนี้จะต้องมีประกอบกัน เกื้อกูลและส่งเสริมกัน พร้อมมูล จึงจะเกิดความเจริญที่แท้จริงได้ ประเทศทั้งหลายจึงต่างพยายามส่งเสริมการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมนี้ พร้อมกันไปกับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์...”

ทั้งนี้เมื่อแต่ละมาตรฐานและตัวชี้วัดภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการกำหนดกรอบกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละแห่งจึงสามารถเพิ่มเติมหรือพัฒนาเนื้อหาสาระของรายวิชาขึ้นตามความแตกต่างทางบริบทของแต่ละโรงเรียนได้

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งนับเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาและสนับสนุนให้ประชากรในงานวิจัยเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับตนเองและโรงเรียน จากผลการเก็บข้อมูลจากประชากรที่มีส่วนร่วมในการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ประชากรได้เรียนรู้ขั้นตอน

แนวคิด และเข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่มีเป้าหมายเฉพาะทางหรือมีจุดเน้นพิเศษ โดยการศึกษาเรียนรู้ หาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และแก้ไขปัญหาที่ได้พบระหว่างดำเนินการวิจัย ร่วมกันวางแผน กำหนดการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้ถูกต้องตามความต้องการ โดยมีผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านต่าง ๆ เอื้ออำนวยให้กระบวนการวิจัยเกิดผลสอดคล้องกับเป้าหมาย นับได้ว่าการวิจัยได้ช่วยก่อให้เกิดการตระหนักในหน้าที่ร่วมกันแก้ปัญหา ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน ซึ่งการวิจัยในลักษณะนี้นั้นจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีต่อกระบวนการสร้างให้ผู้เข้าร่วมเห็นความสำคัญและมีความต้องการที่จะเข้าร่วมอย่างแท้จริง ให้มองเห็นผลประโยชน์ของการทำวิจัยที่จะมีต่อตัวผู้เข้าร่วมและต่อโรงเรียน สอดคล้องกับที่ สมจินตนา คุ่มภัย (2559) เสนอไว้ว่า การทำให้เกิดการไว้วางใจ โดยให้มาทำงานร่วมกันแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ไว้วางใจต่อกัน จะเกิดความเห็นอกเห็นใจ เอื้ออาทรช่วยเหลือกัน และนำไปสู่การร่วมมือกันพัฒนา ดังที่ (ชัชวาล ทัดศิวิชัย, 2552) กล่าวในบทความเรื่อง “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) : มิติใหม่ของรูปแบบวิธีวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนระดับท้องถิ่น” ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ข้อมูลจากการทำวิจัยทุกขั้นตอนชาวบ้านเป็นผู้ร่วมกำหนดปัญหาของชุมชนและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา กระบวนการวิจัยจึงดำเนินไปในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างชาวบ้านกับผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นขั้น ๆ ส่วนกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลเป็นไปในเชิงการวิภาษ (Dialectic) ซึ่งชาวบ้านจะค่อย ๆ เรียนรู้ด้วยตัวเอง และด้วยวิธีการวิจัยเช่นนี้ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจึงมีความชัดเจน สะท้อนความคิดอ่าน สะท้อนความต้องการ และแบบแผนในการดำเนินงานของกลุ่มประชากรที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยได้เป็นอย่างดี

2. การสร้างคำอธิบายรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์

จากศึกษารูปแบบการเขียนคำอธิบายรายวิชา พบว่าไม่มีรูปแบบที่กำหนดตายตัวสามารถเขียนได้หลายรูปแบบซึ่งประเด็นหลักที่พบในคำอธิบายรายวิชา มักจะประกอบด้วย ขอบข่ายของรายวิชา หัวข้อสำคัญ วัตถุประสงค์ของรายวิชา และวิธีการเรียนการสอน เพียงแต่อาจไม่ครบทุกประเด็น เพื่อไม่ให้คำอธิบายรายวิชา ยาวมากเกินไป และอาจมีการเรียงลำดับที่แตกต่างกัน ส่วนสำคัญที่จะนำมาบรรจุในคำอธิบายรายวิชา คือบอกละเอียดให้ผู้เรียนจะต้องเรียนในรายวิชาซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ถัดมาคือชี้ให้เห็นว่าเรียนวิชานี้ไปเพื่ออะไร ผู้เรียนจะได้ประโยชน์อะไร และรายวิชานี้คาดหวังอะไรจากผู้เรียน ควรเขียนคำอธิบายรายวิชาไปตามแนวคิดของรายวิชา เขียนกว้าง ๆ เพื่อให้ยืดหยุ่นสำหรับการนำไปออกแบบหน่วยการเรียนรู้ วิธีการเขียนอาจเป็นแบบความเรียง หรือแบบเขียนจำแนกเป็นหน่วยการเรียนรู้ (นาคยา ปิณฑานนท์, 2557) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเขียนคำอธิบายรายวิชาในลักษณะของความเรียง จำนวน 3 ย่อหน้า โดยแต่ละย่อหน้าจะกำหนดสาระการเรียนรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่ได้จากการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดลงในคำอธิบายรายวิชา ซึ่งเป็นไปตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอแนะ จากผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าคำอธิบายรายวิชามีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้ แต่มีข้อเสนอแนะให้มีการปรับการใช้คำในบางส่วน และควรระบุหัวข้อเนื้อหาที่หลากหลายให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมารายวิชาดนตรีนาฏศิลป์เป็นรายวิชาที่นำสาระดนตรีและสาระนาฏศิลป์มาบูรณาการเข้าด้วยกัน จากการใช้คำที่ไม่ได้มีการกำหนดขอบเขตใน

การเรียนรู้ เขียนสาระการเรียนรู้ของทั้งสองสาระลงในคำอธิบายรายวิชาจึงดูเหมือนมีเนื้อหาที่หลากหลายและกว้างเกินไปสำหรับการเรียนในระยะเวลาจำนวน 20 ชั่วโมง ผู้วิจัยและกลุ่มประชากรจึงได้ทำการปรับรูปคำอธิบายรายวิชาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยกำหนดกรอบเนื้อหาให้ชัดเจน ยุคสมัยและการปฏิบัติที่สำคัญที่ผู้เรียนจะต้องศึกษา ปรับให้เป็นเนื้อหาการเรียนรู้ในเบื้องต้นเพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนชั่วโมง และเพิ่มประเด็นทางด้านคุณลักษณะให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ประเด็นสาระการเรียนรู้ที่ควรจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ วางแผนการจัดหน่วยการเรียนรู้ตามความคิดรวบยอดที่นำมาเป็นกรอบให้มีความเชื่อมโยงระหว่างบทเรียน มีเนื้อหาสอดคล้องกัน ยึดขอบข่ายลำดับการเรียนรู้ที่ควรจัดให้แก่ผู้เรียน แต่ละหน่วยการเรียนรู้วางเป้าหมายหลักไว้ โดยกำหนดแนวคิดหลักที่ตรงตามธรรมชาติของกลุ่มสาระ สะท้อนความเป็นไทยและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน พิจารณาประเด็นที่เหมาะสมใกล้เคียงกับประสบการณ์ชีวิตจริงของผู้เรียน และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากหน่วยการเรียนรู้ไปยังบริบทอื่น ๆ ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการของหลักสูตร รวมทั้งในการเขียนแผนหน่วยการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในแต่ละหน่วย ควรตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ให้น่าสนใจ มีวัตถุประสงค์ชัดเจน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่สลับซับซ้อน ดึงดูดผู้เรียนด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และมีการประเมินผลครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด สิ่งเหล่านี้จะทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จดังที่ (พงศธร มหาวิจิตร, 2558) เสนอว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ควรจัดควรมีลักษณะเป็นประเด็นที่เน้นพหุวิทยาการ (interdisciplinary themes) คือ บูรณาการใช้ศาสตร์ความรู้หลาย ๆ สาขาร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ผ่านการลงมือปฏิบัติงานจริงจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) และสอดคล้องกับที่ (University of Minnesota Duluth, 2010) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการวางแผนการเขียนหน่วยการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนได้รู้ถึงวัตถุประสงค์โดยรวมของการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงบทบาทของแผนการจัด การเรียนรู้ที่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการเรียนรู้

4. ผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้

จากผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 2 วิชา มีผลการประเมินโดยรวมผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการตั้งชื่อหน่วยกะทัดรัด ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญ อีกทั้งสอดคล้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โดยมีความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และคุณลักษณะครบถ้วนตามตัวชี้วัด กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับบริบทและความคาดหวังสำหรับนักเรียนทหาร นำไปสู่ชิ้นงานหรือภาระงานที่ครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มีเกณฑ์การประเมินผลที่เหมาะสมและสามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงพร จิรแพทย์สกุล (2557) เรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้คณิตศาสตร์สู่อาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการนำความรู้ในวิชาคณิตศาสตร์บูรณาการกับอาเซียน จากผลการวิจัยพบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับสภาพของประเทศอาเซียน และสอดคล้องกับระดับความรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ทุกหน่วยการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้ โดยหน่วยการเรียนรู้มีลักษณะ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่น่าสนใจ กะทัดรัดชัดเจน และสอดคล้องกันทั้ง 6 หน่วยการเรียนรู้ รูปแบบ

หน่วยการเรียนรู้ที่น่าสนใจต่อเนื่องกัน ลักษณะหน่วยการเรียนรู้เป็นเรื่องใหม่ เน้นการปฏิบัติสร้างชิ้นงาน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมน่าสนใจ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้นำความรู้มาใช้ การประเมินผลชัดเจน

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นหน่วยการเรียนรู้ในรายวิชาใดก็ตาม ควรคำนึงถึงการจัดการกิจกรรมที่สนองต่อผลประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับเป็นหลัก ดังที่(สุภทศิริ พรสุรัตน์, 2551อ้างถึง นาทยา ปิรันธนานนท์, มธุรส จงชัยกิจ , และศิริรัตน์ นิละคุปต์, 2542) ว่า หน่วยการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จในการนำไปสอน ผู้สอนต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนและวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ ลำดับของบทเรียนควรกระตุ้นให้เกิดความสนใจในขณะที่กำลังเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับระดับชั้น และนักเรียนควรได้รับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เน้นที่คุณค่าของตัวผู้เรียน การเรียนรู้สภาพสังคม วัฒนธรรม การค้นพบกระบวนการคิด และการจัดประสบการณ์โลกการทำงานให้แก่ผู้เรียน สร้างสรรค์การเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนความรู้ที่เขาเรียนได้ สะท้อนให้เห็นความเข้มข้นทางวิชาการและการนำความรู้ไปใช้ในบริบท ปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาหลักสูตรมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป จากการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้บริบท วิสัยทัศน์ และแนวคิดหลักที่ใกล้เคียงชีวิตจริงเป็นกรอบ พบว่า ทำให้ได้หลักสูตรที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การศึกษาพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับจุดเน้นและบริบทของสถานศึกษาจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
2. ในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ควรมีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายของการพัฒนาที่ชัดเจน รวมทั้งจะต้องมีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในเบื้องต้น ซึ่งจะส่งผลต่อความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
3. ในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ควรมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะการเขียนคำอธิบายรายวิชาที่มีหลายรูปแบบ และการพิจารณาเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมาใช้นั้น เพื่อความเป็นเอกภาพของหลักสูตรเท่านั้น โดยไม่มีการกำหนดรูปแบบที่ตายตัวหรือรูปแบบใดดีกว่า สามารถทำได้ตามความเหมาะสมหรือเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบันได้ ซึ่งแต่ละรูปแบบก็สามารถสื่อถึงสิ่งที่ให้ผู้เรียนได้เรียนและมีทักษะอย่างไร สอดคล้องกับมาตรฐานหรือตัวชี้วัดอย่างไร เน้นการสื่อสารให้เข้าใจประเด็นที่ต้องการเน้นให้ผู้เรียน แม้จะมีรูปแบบที่แตกต่างกัน
4. หน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นนั้นเป็นเพียงแนวทางสำหรับการนำไปใช้จัดการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยน/ยืดหยุ่นสาระและกิจกรรมได้ตามศักยภาพของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เมื่อมีการนำหลักสูตรใหม่ไปจัดการเรียนการสอนในระยะเวลาหนึ่ง ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้ในสภาพจริง และปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของผู้เรียนที่มีลักษณะเฉพาะให้มากขึ้น

3. ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและหน่วยการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ครอบคลุมทุกสาขาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาภายในหลักสูตร และมีจำนวนเท่ากันทุกสาขา เพื่อความครอบคลุมในการประเมินคุณภาพทุกด้าน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ดวงพร จิรแพทย์สกุล. (2557). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้คณิตศาสตร์สู่อาเซียน สำหรับนักเรียนระดับ

ประถมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัชวาลย์ ทัดศิวัช. (2552). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research:PAR)

: มิติใหม่ของรูปแบบวิธีวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนระดับท้องถิ่น.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2557). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พงศธร มหาวิจิตร. (2558). “ปรับวิถีการออกแบบการเรียนรู้...เพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21”.นิตยสาร

สสวท 43 (192): 35 – 37.

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย. (2554). หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารพุทธศักราช

2554.ม.ป.ท.

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2557). เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ การบูรณาการงานด้านการศึกษา

และวิจัยพัฒนาของกองทัพไทย สปท. ยศ.เหล่าทัพ และ รร.เหล่าทัพ สัมพันธ์ ครั้งที่ 1/58.

สภาการศึกษาวิชาการทหาร. (2558). เอกสารการประชุมสภาการศึกษาวิชาการทหาร ครั้งที่ 1/2558.

นิตยา ปลัณธนานนท์. (2545). จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

นิตยา ปลัณธนานนท์. (2546). จากหลักสูตรสู่หน่วยการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

เพ็ญผกา หนองนา. (2559). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของนักศึกษาครูใน

การจัดการเรียนรู้บูรณาการอาเซียนศึกษา. นิตยสาร Veridian E-Journal,Silpakorn

University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ 9 (2): 927 – 945.

สมจินตนา คุ่มภัย. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบ

ที่บูรณาการแผนชุมชนสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช.นิตยสาร Veridian

E-Journal,Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ 9

(2): 733 - 748.